

**TYÖELÄMÄ- JA TASA-
ARVOVALIOKUNNAN LAUSUNTO
5/2012 vp**

Valtioneuvoston selvitys (UTP) kestävän kehityksen konferenssista Rio de Janeirossa 20.—22.6.2012; luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö (eduskunnan 11.4.2012 pidettävään täysistuntokeskusteluun)

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Ulkoasiainvaliokunta on 22 päivänä helmikuuta 2012 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen kestävän kehityksen konferenssista Rio de Janeirossa 20.—22.6.2012; luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö (eduskunnan 11.4.2012 pidettävään täysistuntokeskusteluun) (UTP 2/2012 vp) työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle lausunnon antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kansainvälisen ympäristöpolitiikan yksikön päällikkö Jukka Pesola, ulkoasiainministeriö
- neuvotteleva virkamies Mika Honkanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Anne Eriksson, sosiaali- ja terveysministeriö
- Naisasialiitto Unioni ry:n pääsihteeri Lotta Viinikka, Naisjärjestöt yhteistyössä NYTKIS ry
- toiminnanjohtaja Elina Multanen, Suomen UN Women - Finlands UN Women ry
- kehityspoliittinen koordinaattori Hilikka Vuorenmaa, Väestöliitto ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

YK:n kestävän kehityksen konferenssi Rio de Janeirossa on jatkoa aiemmin järjestetyille kestävän kehityksen sekä kehitys- ja ympäristökonferensseille. Valiokunta on tyytyväinen siihen, että Suomi on Rio+20-prosessissa pitänyt valmistelujen alkuvaiheesta lähtien esillä kestävän kehityksen kolmen pilarin, talouden, ympäristön ja sosiaalisen ulottuvuuden tasapainoista integrointia. Kestävä taloudellinen kehitys edel-

lyttää sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävien ratkaisujen suosimista. Tämän vuoksi kestävän kehityksen sosiaalinen ulottuvuus on oltava tasapainoisesti esillä luonnontaloudellisen kestävyyyteen liittyvien teemojen rinnalla.

Sukupuolten välinen tasa-arvo on yksi sosiaalisesti kestävän kehityksen tärkeimmistä osatekijöistä. Valiokunta pitää erittäin myönteisenä, että valmisteltaessa EU:n kantoja Rio+20-koukukseen Tanska puheenjohtajamaana on nosta-

nut tasa-arvon keskeisesti asialistalle. Myös Suomen tulee aktiivisesti toimia sen puolesta, että naisten aseman parantaminen on kattavasti esillä konferenssissa ja että sukupuolten tasa-arvo nousee läpileikkaavaksi teemaksi kestävän kehityksen eri ulottuvuuksia käsiteltäessä.

Naisten syrjäytyminen koulutuksesta, työstä sekä taloudellisesta että poliittisesta päätöksenteosta merkitsee globaalisti valtavaa resurssien hukkaamista. Epätasa-arvo pääsyssä koulutukseen, terveydenhuolto-palveluihin sekä oikeudessa omistaa ja hallita maata tai muita tuotantovälineitä samoin kuin oikeudessa saada luottoa tai hoitaa raha-asioita muodostavat suuren esteen naisten osallistumiselle yhteiskuntaan.

Kestävän kehityksen edistämiseksi tulee naisten oikeutta perhesuunnitteluun ja seksuaaliterveyspalveluihin merkittävästi parantaa. Terveyspalveluiden tarpeeseen vastaaminen on keskeistä naisten ihmisoikeuksien toteutumisesta sekä sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi. Äitiys- ja seksuaaliterveyspalveluihin pääsy paitsi vähentää lapsikuolleisuutta, vähentää myös ei-toivottuja raskauksia, edesauttaa tyttöjen mahdollisuutta koulunkäyntiin, johtaa pienempiin perhekokoihin, lisää naisten osallistumista työelämään sekä hidastaa väestön kasvua. Samalla se antaa mahdollisuuden ylisukupolvisen köyhyyden kierteen katkaisemiselle.

Naisten oikeuksien ja valinnanmahdollisuuksien lisääminen on kustannustehokas tapa edistää globaalisti perheiden ja yhteisöjen hyvinvointia. Valiokunta pitääkin tärkeänä sitä, että Suomi on sitoutunut vaikuttamaan muun muassa naisten maanomistusoikeuksien vahvistami-

seksi. Takaamalla naisille tasa-arvoinen mahdollisuus maanviljelyyn voidaan parantaa maatalouden tuottavuutta ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla ja pienentää merkittävästi maailman nälkäongelmaa. Jos naisten ruuan hankkimiseen sekä koti- ja hoivatyöhön käyttämää aikaa saataisiin vähennettyä esimerkiksi hyödyntämällä työtä säästävää teknologiaa, naisten pääsy virallisen talouden piiriin mahdollistuisi nykyistä huomattavasti laajemmin.

Kestävän taloudellisen kasvun tavoitteena mainitaan konferenssin loppuasiakirjassa vihreiden, säällisten uusien työpaikkojen luominen. Valiokunta pitää mainintaa tärkeänä, koska vuoteen 2025 mennessä työmarkkinoille on tulossa 1,3 miljardia alle 30-vuotiasta nuorta. Koulutus- ja työllistymismahdollisuuksien tarjoaminen nuorille on merkittävä haaste yhtä lailla teollistuneissa maissa kuin kehitysmaissakin. Maailman nopeasti kasvavalla nuorisolla on oltava oikeus päästä osalliseksi ihmisarvoiseen työhön, yhteiskuntaan ja hyvinvointiin. Monissa teollistuneissa maissa ikäproblematiikka näyttäytyy toisaalta niin, että ikääntyneet ihmiset kokevat syrjintää työelämässä. Valiokunta pitää kestävän kehityksen kannalta tärkeänä paitsi sukupuolten myös sukupolvien välistä tasa-arvoa työmarkkinoilla.

Lausunto

Lausuntonaan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 21 päivänä maaliskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tarja Filatov /sd	Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
vpj.	Markku Eestilä /kok	Elisabeth Naucclér /r
	Sanni Grahn-Laasonen /kok	Annika Saarikko /kesk
	Anna Kontula /vas	Kristiina Salonen /sd
	Jari Lindström /ps	Katja Taimela /sd
	Lea Mäkipää /ps	Maria Tolppanen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.